

Оксана Гумега,
суддя Господарського суду м. Києва

УДК 347.77; 347.78

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ПРАКТИЦІ ТА ЇЇ ВІДБИТТЯ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

У статті досліджуються актуальні проблеми реалізації принципу захисту прав інтелектуальної власності, що є базовим принципом приватного права, в європейському законодавстві, в Угоді ТРІПС та безпосередньо європейській практиці. Автор також аналізує особливості закріплення цього принципу в національному цивільному та цивільно-процесуальному законодавстві, визначає розбіжності з європейськими та міжнародними стандартами, пропонує шляхи подолання наявних проблем правореалізації, у тому числі на підставі судової практики розгляду спорів із порушення прав інтелектуальної власності.

Ключові слова: європейське законодавство, захист прав інтелектуальної власності, міжнародний стандарт, принцип захисту прав людини, цивільне законодавство.

Проведення в Україні судової реформи обумовило потребу у забезпеченні досягнень завдань судочинства в різних категоріях справ, удосконалення національного судочинства як засобу захисту приватних інтересів фізичних та юридичних осіб. Одним із напрямів судової реформи у цьому сенсі стало створення нової ланки судової системи — Вищого спеціалізованого суду з інтелектуальної власності, що може розглядатися як приклад впровадження в національну практику найкращих міжнародних, зокрема європейських стандартів для захисту приватних прав та інтересів, пов'язаних, у даному разі, безпосередньо зі сферою інтелектуальної власності.

Поряд із цим, удосконалення захисту прав інтелектуальної власності передбачено стратегічними документами органів державної влади, зокрема Стратегією сталого розвитку «Україна—2020» [1], в якій захист прав інтелектуальної власності визначений вектором реформування за напрямом національної безпеки. У 2016 р. розпочалося реформування й спеціального законодавства у сфері інтелектуальної власності та системи управління цією сферою в цілому. Здійснюючи усі ці реформи, пов'язані зі сферою інтелектуальної власності, держава виходить із розуміння, що права інтелектуальної власності є природними правами, які вимагають належного рівня охорони

й захисту та забезпечуються прогресивними правовими стандартами. І лише сильна й незалежна судова влада може бути гарантом прав (зокрема й прав інтелектуальної власності) кожної людини, невід'ємним елементом правової держави.

Втілення прогресивних правових стандартів має забезпечуватися не лише у національному законодавстві, а й безпосередньо у правозастосовній, у тому числі судовій практиці. Відповідно, при проведенні глобальної всебічної реформи сфери інтелектуальної власності заслуговує на увагу дослідження європейських підходів у частині захисту прав інтелектуальної власності, зокрема у частині відбиття у законодавстві та практиці приватноправових принципів.

Слід зазначити, що постановка проблеми у зазначеному ракурсі практично не відбувалася, хоча це питання є нагальним для процесу реформування сфери інтелектуальної власності. Спеціальні дослідження здійснювалися у сфері європейського законодавства, у тому числі в аспекті захисту прав інтелектуальної власності, у роботах Ю. М. Капіци, С. К. Ступака, В. П. Воробйова тощо, а також науковців НДІ інтелектуальної власності НАПрН України (зокрема В. С. Дроб'язка, О. П. Орлюк, О. О. Тверезенко, Л. І. Работягової, О. О. Штефан). Значно більше уваги приділяється у цивілістичних дослідженнях поняттю та суті принципів, але переважно у контексті аналізу національних правничих шкіл та законодавства. Підтвердженням слугують роботи О. В. Басая, Р. А. Майданика, Н. С. Кузнецової, О. О. Отраднової, В. Д. Примака, О. Є. Харитонова та О. І. Харитинової тощо. Натомість європейські фахівці (наприклад, R. Cowper, E. Rautalahti [2, с. 405]) зауважують, що в Європейському Союзі гармонізація законодавства зазнає величезного політичного та ідеологічного тиску, оскільки цей процес розглядається як головний елемент створення єдиного ринку. Значна гармонізація відбувається також і в інших місцях, де підживлюється реаліями глобальної ринкової економіки.

Зазначені міркування й обумовили обрання метою даної статті дослідження особливостей реалізації принципу захисту прав інтелектуальної власності в європейській практиці та в національному законодавстві України.

В юридичній літературі триває дискусія щодо співвідношення понять «принципи приватного права» та «принципи цивільного права». Така дискусія викликана тим, що цивільне право сприймають як галузь національного права, як поняття більш вузьке щодо приватного права в цілому. У цьому сенсі заслуговує на увагу думка О. Є. Харитонова та О. І. Харитинової про те, що «принципи цивільного права ґрунтуються на принципах приватного права, але не співпадають з ними повністю, оскільки у цивільному праві, на відміну від права приватного, мають місце як диспозитивні, так і імперативні елементи (публічні договори, недоговірні зобов'язання, спадкування тощо) [3, с. 160—161].

Якщо брати європейську доктрину, то у даному разі на підтвердження вищеведеного доцільно привести Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law (2009 р.), який став результатом діяльності європейського наукового проекту Draft Common Frame of Reference (DCFR) [4]. Як справедливо зазначають О. Є. та О. І. Харитонові, на відміну від вітчизняних теоретиків права і цивілістів, автори DCFR акцентують увагу не на визначенні поняття принципів права, встановленні їх кола тощо, а починають із застереження щодо можливості різного використання терміна «принципи» [3, с. 162]. Якщо брати до уваги цей документ, то впливає, що термін «принципи» використовується як синонім виразу «норми, що не мають юридичної сили закону». Водночас цим же терміном можна описати ті норми, що мають більш загальну юридичну природу, такі як свобода договору чи добросовісність. Тобто модельні норми DCFR включають у себе принципи. Саме з цих позицій доцільно розглядати принцип захисту прав людини, закріплений у ст. I-1:102(2) DCFR, яка зазначає, що

модельні норми мають тлумачитися у контексті будь-яких застосовних засобів, гарантують права та фундаментальні свободи людини. Доцільно зауважити, що саме принцип захисту прав, притаманний приватному праву, знайшов своє пряме закріплення у цивільному законодавстві України та розкриття у цивільно-правовій доктрині.

Беручи до уваги ці міркування, звернемося до сфери інтелектуальної власності, якої саме й стосується дане дослідження.

Підписавши та ратифікувавши Угоду про асоціацію з Європейським Союзом у 2014 р. [5], Україна взяла на себе цілу низку зобов'язань у сфері інтелектуальної власності, якій присвячена глава 9 Угоди. В якості базових цілей, закріплених ст. 157 глави 9 Угоди, визначено наступні:

а) спрощення створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території Сторін;

б) досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності.

У свою чергу, в частині досягнення належного та ефективного рівня охорони прав інтелектуальної власності Угодою передбачено, по-перше, обов'язковість для сторін положень Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС) [6]. Україна як держава—член СОТ є учасницею Угоди ТРІПС, ухваленої в 1994 р. під час Уругвайського раунду переговорів у рамках СОТ на підставі Рішення Ради 94/800/ЄС. В Угоді міститься цілий ряд норм, що стосуються засобів охорони прав інтелектуальної власності, які запроваджуються в національне законодавство та правозастосування державами-членами. Положення Угоди ТРІПС застосовується державами-членами поряд із положеннями, що стосуються захисту прав інтелектуальної власності, закріпленими міжнародними договорами у цій сфері, зокрема Паризькою конвенцією про охорону промислової власності, Бернською конвенцією про охо-

рону літературних та художніх творів, Римською конвенцією про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення. Україна є учасницею цих договорів.

По-друге, в Угоді про асоціацію України з ЄС закріплюється, що заходи, процедури та засоби захисту мають бути добросовісними і справедливими та не повинні бути надмірно складними чи дорогими або спричиняти необґрунтовані строки чи невинуватні затримки. По-третє, заходи та засоби захисту мають також бути ефективними, співрозмірними і стримуючими та мають застосовуватись таким чином, щоб уникнути створення перешкод законній торгівлі та забезпечити їх захист від зловживань.

Зазначені вище положення значною мірою відображають, які саме приватно-правові принципи мають втілюватися у процесі захисту прав інтелектуальної власності. Крім того, ці положення відбивають зміст Директиви 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 р. про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності [7], яка є базовим європейським документом у царині захисту прав інтелектуальної власності. Зокрема, згідно зі ст. 3 Директиви загальні вимоги до заходів, процедур та засобів, що визначають держави-члени, мають бути справедливими та неупередженими, не мають бути без необхідності складними або обтяжливими, або обумовлювати невинуватні строки чи необхідність зволікання. Зазначені заходи, процедури та засоби мають також бути ефективними, пропорційними та переконливими і застосовуватися в такий спосіб, аби не виникали перешкоди для законної торгівлі та передбачалися гарантії проти зловживання ними. Як справедливо зазначає Ю. М. Капіца, наведені положення уточнюють та розширюють загальні вимоги до процедур, що стосуються захисту прав інтелектуальної власності Угоди ТРІПС, додаючи вимоги щодо «неупередженості», «ефективності», «пропорційності», «переконливості», відсутності перешкод для торгівлі та зловживання відповідними заходами [8, с. 429].

Відповідно, реформуючи сферу інтелектуальної власності, зокрема у частині втілення європейських стандартів та принципів, слід розуміти, яких актів та практик це має стосуватися. Так, у частині, що стосується принципів, слід виходити із розуміння, що галузеві цивільно-правові принципи знайшли своє закріплення у ст. 3 Цивільного кодексу України [9], прийнятого у 2003 р., у вигляді засад цивільного законодавства. Закріплення у ЦК України принципів як правових норм набуває особливого значення для функціонування системи приватного права в Україні в цілому, адже саме через них втілюється основна сутність права, стверджується природне походження приватних прав. У свою чергу місце принципу захисту цивільних прав та інтересів отримує додаткове розкриття через закріплення загальних засад права на захист цивільних прав та інтересів, у тому числі судом, через втілення у положеннях глави 3 ЦК України.

Зазначені принципи виступають загальними щодо сфери інтелектуальної власності, набуваючи в ній своїх особливостей, викликаних специфікою правової природи особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності. Такі особливості знаходять своє закріплення й у процесі реалізації принципу захисту прав інтелектуальної власності судом відповідно до положень, визначених ст. 432 ЦК України. Закріплений підхід відповідає загальносвітовим тенденціям регулювання принципів приватного права, що підтверджується нормотворчою та судовою практикою як держав—членів ВОІВ у цілому, так і європейських країн.

На підтвердження даного висновку слугують численні матеріали європейської судової практики щодо будь-якого з об'єктів права інтелектуальної власності. Наприклад, стосовно торговельних марок у частині прийняття судом зауважень третіх осіб та забезпечень, розгляду заперечень, доказів сторін — рішення від 12.12.2002 р. *Kabushiki Kaisha Fernandes / OHMI — Harrison (HIWATT)* (T-39/01, REC._P._II-5233); рішення від

12.03.2003 р. *GOULBOURN / OHMI* (T-174/01, REC._P._II-789). Стосовно торговельної марки та дотримання процедур — рішення від 08.08.1999 р. *PROCTER&GAMBLE / OHMI (BABY-DRY)* (T-163/98, REC._P._II-2383); рішення від 31.03.2004 р. *FIELDTURF / OHMI* (T-216/02).

Водночас реалізація цих положень на практиці дозволила виокремити ряд проблем реалізації принципу захисту прав інтелектуальної власності, у першу чергу, через призму судової практики розгляду спорів даної категорії.

Зокрема, національне законодавство відбиває повністю положення ст. 4 Директиви 2004/48/ЄС (далі — Директива) стосовно застосування за колом осіб (визначення осіб, що можуть звертатися із заявами про застосування заходів, процедур та засобів, передбачених Директивою). Що стосується встановлення презумпції авторського права, то у Директиві відбиваються положення ст. 15 Бернської конвенції щодо презумпції авторства. В Україні такий підхід співпадає лише стосовно виконавців та виробників фонограм чи відеограм, однак не застосовується щодо організацій мовлення. Це впливає з положень Закону України «Про авторське право і суміжні права» [10].

Істотні проблеми пов'язані з процесом забезпечення доказів та дотриманням конфіденційності. Адже і ст. 7 Директиви, і ст. 43 Угоди ТРІПС закріплено необхідність забезпечення доказів — аби судові органи на прохання однієї сторони мали змогу постановити рішення про надання доказів, що мають значення при порушенні прав інтелектуальної власності, та знаходяться у іншій сторони без шкоди для охорони конфіденційних даних. Крім того, за правопорушення, скоєне з комерційною метою, від держав—членів вимагається надання судовим органам компетенції на прохання однієї зі сторін, постановляти рішення про передачу банківських, фінансових або комерційних документів, які знаходяться у протилежної сторони, без шкоди для охорони конфіденційних даних. Аналізуючи законодавство України, можна за-

значити, що ці положення певною мірою відбиваються у ст. 137 ЦПК України [11] та ст. 38 ГПК України. Оскільки зазначеними статтями (рівно як і будь-якими іншими документами, пов'язаними з їх виконанням) не визначено механізми збереження конфіденційності інформації, що надається в якості доказів. Враховуючи зміни, які відбуваються нині у царині фінансового та банківського законодавства, зокрема стосовно доступу до банківської таємниці, фінансового моніторингу тощо, збереження конфіденційності йде значною мірою урозріз із вимогами фінансового контролю та моніторингу та відсутністю таких механізмів у цілому у національному нормативно-правовому полі. Крім того, в Україні поки так і не прийнято закону щодо конфіденційної інформації чи комерційної таємниці.

Що ж стосується безпосередньо формування доказової бази, то складнощі існують щодо більшості об'єктів права інтелектуальної власності. Чи до не найгучніших із них належить проблема фіксації доказів порушення прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет, що активно обговорюється останні роки.

Тобто значні проблеми реалізації принципу захисту прав інтелектуальної власності в Україні пов'язані із забезпеченням доказів, їх конфіденційністю, здійсненням тимчасових та застережних заходів тощо. Наприклад, відповідно до Угоди ТРІПС тимчасові заходи включають прийняття судами рішень: про запобігання порушенням будь-якого права інтелектуальної власності і, зокрема, запобігання введенню до комерційних каналів під їх юрисдикцією товарів, у тому числі імпортованих товарів, відразу після проходження митного кордону, а також щодо збереження доказів щодо інкримінованого порушення.

Натомість в Україні у 2003 р. у процесі підготовки до входження до СТО, було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності» [12], яким вносилися зміни до десяти законів, у тому числі ЦПК та ГПК України, з метою закріп-

лення положень Угоди ТРІПС. Результатом цих змін стало включення окремих розділів, а саме глави 4-А «Запобіжні заходи» до ЦПК України та розділу VI «Запобіжні заходи» до ГПК України. При цьому інститут забезпечення позову не був, фактично, розширений.

Новою редакцією ЦПК України від 18 березня 2004 р. глава «Запобіжні заходи» була вилучена, натомість були розширені статті щодо забезпечення позову. На підтвердження даного висновку слугують зокрема, але не виключно положення ст. 133 «Забезпечення доказів», ст. 134 «Заява про забезпечення доказів», ст. 137 «Витребування доказів», ст. 151 «Підстави для забезпечення позову», ст. 152 «Види забезпечення позову», ст. 153 «Розгляд заяви про забезпечення позову, виконання ухвали про забезпечення позову» глави 3 ЦПК України. Аналіз положень національного законодавства дозволяє стверджувати, що закріплені положення здебільшого збігаються з положеннями Угоди ТРІПС та Директиви. Водночас існують і розбіжності. Наприклад, поняття «збереження доказів» у розумінні ст. 50 Угоди ТРІПС та ст. 7 Директиви відрізняється від поняття «забезпечення доказів» у ЦПК України. Не передбачає ЦПК України й негайного повідомлення сторони, чиїх інтересів це торкається, про прийняття заходів з забезпечення доказів, коли заява про забезпечення доказів розглядається без повідомлення особи, щодо якої просять вжити заходи забезпечення.

Заради справедливості слід зауважити, що певні положення, спрямовані на удосконалення механізму захисту прав інтелектуальної власності, про необхідність прийняття яких наголошували фахівці, знайшли свого відображення у змінах до ЦПК. Це стосується, зокрема, визначення підстав для забезпечення позову. Відповідно до змін, внесених Законом № 3674-VI від 08.07.2011 р., ч. 4 ст. 151 ЦПК України нині викладена у наступній редакції: «4. За заявою заінтересованої особи суд може забезпечити позов до подання позовної заяви з метою запобігання порушенню права інтелекту-

альної власності. До заяви про забезпечення позову додаються документи та інші докази, які підтверджують, що саме ця особа є суб'єктом відповідного права інтелектуальної власності і що її права можуть бути порушені у разі невжиття заходів забезпечення позову. До заяви додаються також її копії відповідно до кількості осіб, щодо яких просять вжити заходи забезпечення позову, та документ, що підтверджує сплату судового збору за подання заяви про забезпечення позову».

Слід зауважити, що чи не найбільш вдало положення Директиви та Угоди ТРІПС стосовно способів захисту прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності знайшли закріплення в Законі України «Про авторське право та суміжні права» (статті 52 та 53 якого присвячені способам захисту авторського права і суміжних прав). Втілення цих норм на практиці дає підстави говорити про реалізацію принципу захисту прав інтелектуальної власності в Україні відповідно до положень Угоди ТРІПС та Директиви 2004/48/ЄС у частині авторсько-правового захисту. Відповідно, це засвідчує й факт реалізації принципу захисту прав інтелектуальної власності не лише як цивільно-правового принципу зокрема, а й як приватноправового принципу захисту прав людини в цілому.

Натомість у національному процесуальному законодавстві не вирішена проблема забезпечення термінового запобігання порушенням права інтелектуальної власності, як на цьому акцентують свою увагу Угода ТРІПС та Директива. Хоча саме терміновість є однією з визначальних якостей забезпечення захисту прав інтелектуальної власності, враховуючи обсяги торгівлі контрафактним товаром та піратство. Це вкотре свідчить про необхідність прийняття окремої глави ЦПК, присвяченої безпосередньо запобіжним заходам.

Вітчизняні науковці (зокрема О. О. Штефан) звертають увагу на наявність оціночних категорій, що містяться в Директиві (зокрема, у статтях 10 та 14) [13, с. 334], і якими мають оперувати суди. Відповідно, наявність таких оціноч-

них категорій тягне за собою необхідність уніфікації судової практики. Ця сама проблема існує і в Україні й вимагає свого розв'язання на рівні узагальнень та роз'яснень.

Висновки. *Принцип захисту прав людини, притаманний приватному праву, знайшов своє пряме закріплення у цивільному законодавстві України та розкриття у цивільно-правовій доктрині.*

В Угоді про асоціацію України з ЄС у частині захисту прав знайшли відбиття такі категорії як «добросовісність», «справедливість», «неупередженість», «ефективність», «пропорційність», «нереконливість» тощо, які становлять зміст приватноправового принципу захисту прав людини в сфері інтелектуальної власності. У цьому контексті вони перекликаються зі змістом згаданої вище ст. 1-1:102(2) DCFR щодо тлумачення модельних норм у контексті будь-яких застосовних засобів, гарантованих прав та фундаментальних свобод людини.

Зазначені в Угоді про асоціацію України з ЄС підходи стосовно захисту прав є закріпленням норм Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності та Директиви 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 р. про забезпечення додержання прав інтелектуальної власності, тобто базових актів, якими в Європі регулюються питання захисту прав інтелектуальної власності та встановлюються підходи, стандарти, принципи, механізми, способи захисту.

Значні проблеми реалізації принципу захисту прав інтелектуальної власності в Україні пов'язані із забезпеченням доказів, їх конфіденційністю, здійсненням тимчасових та застережних заходів тощо. Аналіз положень національного законодавства дозволяє стверджувати, що закріплені положення у частині формування доказової бази здебільшого збігаються з положеннями Угоди ТРІПС та Директиви. Водночас існують і розбіжності, викликані недосконалістю механізмів та процедур формування доказової бази, застосування судовими органами тимчасових та застережних заходів тощо.

Крім того, у національному процесуальному законодавстві не вирішена проблема забезпечення термінового запобігання порушенням права інтелектуальної власності, як на цьому акцентують свою увагу Угода ТРІПС та Директива. Хоча саме терміновість є однією з визначальних якостей забезпечення захисту прав інтелектуальної власності, враховуючи обсяги торгівлі контрафактним товаром та піратство. Наведені міркування та аналіз правозастосовної практики надають підстави говорити про доцільність відновлення окремої глави, присвяченої безпосередньо запобіжним заходам у ЦПК України.

Чи не найбільш вдало положення Ди-

рективи 2004/48/ЄС та Угоди ТРІПС стосовно способів захисту прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності знайшли закріплення в Законі України «Про авторське право та суміжні права». Втілення цих норм на практиці дає підстави говорити про реалізацію принципу захисту прав інтелектуальної власності (зокрема у частині авторсько-правового захисту) в Україні відповідно до міжнародних та європейських стандартів. Це засвідчує факт реалізації принципу захисту прав інтелектуальної власності не лише як цивільно-правового принципу, а й як приватноправового принципу захисту прав людини в цілому.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України № 5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна — 2020» від 12.01.2015 р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html> (дата звернення: 12.05.2017).
2. Cowper R., Rautalahti E. Ukrainian Civil Justice System on the Road to International Standards // Проблеми застосування міжнародних стандартів у правовій системі України / за заг. ред. Є. Б. Кубка. — Київ: ПрАТ «Юридична практика», 2013. — С. 403—415.
3. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Приватне право як концепт: пошук парадигми: монографія. — Одеса: Фенікс, 2014. — 804 с.
4. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Full Edition. Prepared by the Study Group on a European Civil Code and the Research Group on EC Private Law (Acquis Group)/Ed. by Christian von Bar, Clive. Vol. I — VI. Munich, 2009.
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: ратифікована 16 вересня 2014 р. Верховною Радою України та Європейським парламентом. З 1 листопада 2014 р. здійснюється тимчасове застосування до моменту набрання чинності. URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535 (дата звернення: 14.05.2017).
6. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС) від 15 квітня 1994 р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_018 (дата звернення: 11.05.2017).
7. Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights (Text with EEA relevance). URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:195:0016:0025:en:PDF> (дата звернення: 18.05.2017).
8. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / за ред. Ю. М. Капіци; кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін. — Київ: ВД «Слово», 2006. — 1104 с.
9. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення: 12.05.2017).
10. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-XII в редакції Закону № 2627-III від 11.07.2001 р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 12.05.2017).
11. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон від 18.03.2004 р. № 1618-IV (зі змінами) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 12.05.2017).

12. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності» від 22.05.2003 р. № 850-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/850-15> (дата звернення: 14.05.2017).

13. Правове забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті Європейської інтеграції: монографія / за наук. ред. О. П. Орлюк; кол. авторів. — Київ: Лазурит-Поліграф, 2010. — 464 с.

Гумега Оксана. Реализация принципа защиты прав интеллектуальной собственности в европейской практике и ее отображение в национальном законодательстве Украины.

В статье исследуются актуальные проблемы реализации принципа защиты прав интеллектуальной собственности, являющегося базовым принципом частного права, в европейском законодательстве, в Соглашении ТРИПС и непосредственно в европейской практике. Автор также анализирует особенности закрепления этого принципа в национальном гражданском и гражданско-процессуальном законодательстве, определяет различия с европейскими и международными стандартами, предлагает пути решения существующих проблем в процессе правореализации, в частности, на основании судебной практики рассмотрения споров по нарушению прав интеллектуальной собственности. **Ключевые слова:** европейское законодательство, защита прав интеллектуальной собственности, международный стандарт, принцип защиты прав человека, гражданское законодательство.

Gumega Oksana. Realization of the principle of protection of intellectual property rights in European practice and its representation in the national legislation of Ukraine.

The article deals with topical issues of the principle of protection of intellectual property, which is a fundamental principle of private law, European law, the TRIPS Agreement and direct European practice. The article emphasizes that the principle of the protection of civil rights and interests received additional disclosure by fixing general principles of law to protect civil rights and interests, including seizures chapter 3 of the Civil Code of Ukraine. The article emphasizes that the principle of the protection of civil rights and interests received additional disclosure by fixing general principles of law to protect civil rights and interests, including seizures. These features find their consolidation and in the implementation of the principle of protection of intellectual property rights court in accordance with the provisions set out in Article 432 CC of Ukraine. Pinned approach is consistent with global trends principles of regulation of private law, as evidenced by rulemaking and litigation as WIPO member states in general, and European countries. The author also analyzes the features of this principle in fixing the national civil and civil procedural law defines the differences with European and international standards, offers ways to overcome existing problems realization of the law, including on the basis of judicial practice disputes of intellectual property infringement. The author argues that significant problems of the principle of protection of intellectual property in Ukraine related to providing evidence of their privacy, provisional and precautionary measures, etc. Analysis of the provisions of national law suggests that the fixed positions in the formation of evidence are largely consistent with the TRIPS Agreement and the Directive. However, there are differences caused by imperfect mechanisms and procedures for the formation of evidence, the use of temporary judicial authorities and precautions like. The study author emphasizes that national procedural law does not solved the problem of emergency to prevent violations of intellectual property rights, as this focuses the TRIPS Agreement and the Directive. Although the urgency is one of the defining qualities to ensure the protection of intellectual property rights, given the volume of trade in counterfeit goods and piracy. And concludes position on the necessity of supporting the adoption of Civil Procedural Code of Ukraine separate chapter devoted directly precautions.

Keywords: European legislation, the protection of intellectual property rights, the international standard, the principle of human rights, civil law.